

Basical customs of Molepo's tribe.

1

16

Lehu, sello, le Phifalo.

Mochehe Mogano lehu le hla isitswe ke bolwetsi ke gobane dingaka tje mo laotjeng ge a sa bajoa e se tja hoetja boloi. O huile gae ka ntleng ea gage. Baaki le mosadi oa gage ba be ba le gona, meloko le bana ba gage ba ile ba tsibishoa boloetji. Ge a shetje a bajoa kudu batho ba ile ba thibeloa goa beoa lepheko loapeng. Mele e se oa ba wa diaa selo, setopo se ile sa phuthoa ka koto tlalo le lesoa ea kxomo, sa robotjwa dilaong ge go sa ilwe go lokisha ntlo (lebitla) ka shakeng. Ge baseno mo phuthela ba ile ba tsoalela ntlo la dula ntle basadi, banna bona ba ile ba dula ka kgorong. Go thongoa sello ke sona se taitishang le ka kgole gore motho o huile. Go thoa mosadi semetsing oa gage. Ge a eo bolokoa o phuthoa ka kgomo letlalo e bolaetjoeng eena a kotamishea a tatiloe ka lenti la mokgohla-kgohla.

Ba meloko e kgausui ge e iihlile, le ntlo e fedile a boloko feela motho ka sesotho ga a bolokoe mosegare o mogolo, ba mmoloka ba hloname ba ea le kgapa ea metse le moshuang oa kgomo ela ka lengeta, le dikatana tja mouhu go mo thekga ka tjona. Kgoshi e tsibishoa ka motsete.

2

Lehu, Poloko, Sello, Phihlo.

Latho bohle ba be ba tsibishoa. Ba re go fetja phihlo, ba tla ba ja nama ea kgomo ela ba mmolaetjeng eona, marapo a eona ga pshatlo e a kokonoa a lokeloa ka serotong u tla ea a a lahloa lebitleng. Ka shakeng, ke moo go fihloang batho ba godileng feela, lebitla le be le epioa ke banna. Ka morago ga lehu goba ba be ba sa rate go dula le setopo.

Poloko e be e diroa sephiri bana ba sa tsebe ge motho a huile, setono se shohlisoa lefau, ba re o tjeroe ke phiri!

E be e dica e se gosaza kapa mantjilcea bana ba sa bone baboloki
 ka banna setopo se roaloa ke meloko, batho feela ba a latela ga
 ba soare setopo, se soaroa ke banna ba bagoie e seng masogana.
 Go be go sa dice leshata, sello se diaa ka morago ga phihlo.
 Arolelo oa poloko ke ge ba dumedisha moku ka rantane a: Sepela
 ga botse mokgalaka, re tla tla re go huetje! Ga go thapelo, dikatja
 ta lle ba be ba dhaloloa hloozo ka apola diphefa ga ba sa na go
 itlhama nakong ea sello ba tloa moshidi mosadi oa gae o kgaola
 makole rose a apeshoa kgare molaleng bakeng sa pheta. A roala
 hloare hlogong.

3

Mohu o be a kotamishoa a roeshoa kgare ea mohlaka-klaka
 hlogong ba motheke ka masuika magakajoe ka mahlakoreng, a lebele-
 dishoa thoko ea ga gabo "Leboea" ta bea lesuika la mpepetla
 hlogong ba tse ba chela moku, ge ba chela go thoma mosadi oa gae
 a lateloa ke bana ba bo moku joalo-joalo ka go hlatlamana ga
 meloko. Go cheloa moshoang le metsi ka gare ga lebitla ao ba
 reng o tlatjama a enoa, moketla ola oa so roala moshoang o
 shala gona moo. Go be go sa bolokoe selo ka mo lebitleng le
 moku. Ge e le kgoshi ba be ba bjala mohlaha mo lebitleng
 batho feela go be go se na seka se beang. Lebitla le leng
 ka shakeng go be go se ka moo diphoofolo di ka se le gateng.
 Moo ba beng ba bea letjoa ke mothong yo ba reng o loiloe. Lebitla
 le be le eteloa go hlokomeloa ge le phorimetje ba re s'ego sela
 se wetje ba tle ba cheletje gape lebitla ga le ke le be le
 epolloe go shuthisha marapo, kapa go boloka mongwa. Ge e se
 leo go ka hoetjoang le epolotjoe ke metse. Moloko o mong le
 o mong o bolokoa felo ga ona. Lebitla a nang a be a se gona ka
 shakeng go bolokoa mong a lesaka (Ramotse).

4 Go be go se na karogana bakeng sa kepelo "Mogoshi, batho ba bagolo bo-Rametsa ke bona ba beng ba epeloa ka mashakeng a dikgomo". Batho bohle ba sechaba ba epeloa mabitleng mafelo a kgethiloeng, go se karogano ana mosadi, morna ngoana ba epeloa ka mokgwa o tee. Otse kana ngoako o be o sa tlogeloe go be go bitjwa ngaka e tle e foke. Ngaka ea lapa la bo mohlw ke eona e beng e alafa basadi ba mohlw. E ba oretja disema ea ba hlaba mahlaka ea ba sesela ka moshidi o la oa disema, ba o shetitje ba (nama) ba tlola mmele ka moka ba a phaloloe hloogo, ba rola maseka le diphetla ba kgaola makobe a mose ba apara bosso ba apara le thapo molaleng. Ka moso o mong le o mong mohlologadi o tlola moshidi go fihlela nako ea go lla e feela e leng ngoaga. Bana le bona ba ala fioa joalo, eupja ga ba tlole moshidi ga e se eo mogolo eena o apara bolokoana molaleng "pheta ea hlale e tee".

5 Batho ba phuthileng setopo ba be ba sa gopoleloe chilafalo le ga tee. Moho o lileloa ke meloko ea bo. Ke go phaloloe hloogo go basadi banna bona ga ba phaloloe ga ba na "ga e se go lunela setsiba ka masoto e seng mohlancu se ka sa go lla. Go ikona dijo ga go gona ba no ja joale ka mehla, ha e se go setopo se sa le ka ntlong gona pitja ga e apeoe. Ge a shetitje a bolokiloe goa leoa. Mohlologadi ke eena feela a sa tjoeng ka difate go etela le noka ga a na tokelo ea go e tshela ka goba o fifetje.

Mogoshi ke eona feela e lileloang ke selete le go binao go dikoa go sa bince kosla. Ge monna a huile mosadi o dika a bate lapa le go aga diphao le ngoana ea soanetjeng go bekoa ga a bekoie go fihlela meriri e beoloa, mafelong a ngoaga. Mohlologadi

ge a lema o tlogela mahlaka a mang chemong, le chemo ga a e
 leme ka moka e lala ka thoko, e lala le mong a eona. Mahlaka
 a le a tlogetjeang a tlo tla a tloshea ge go hlagoloa. Ba tla
 dia joala barapa ba meloko ea bo moku ba tla go hlagola chemong
 ba enoa joala jo; ba re ke go cheletja lao goba moku a ka se sa
 e gata. Mohla mohlologadi a alaficang la m thomo ge ba sa tjoa
 go fihla moku, go bitjoe bana ba banyanyane. Ba ba iana ka
 6 ntle letlaleng ba ba tlotja melora mahlong; mohlologadi e le
 go re o ka ntleng ea moku, bana batlishoa ka mo ntleng ka o tee
 ba tla go bona mohlologadi, "Ke go mmonegela". Bana ba sa boneng,
 go tjeoa mogoma oa moku oa hlatsuioa ka metse bana ba hlapishoa ka
 metse ao mahlong. Ba bonegetje moku.

Iana ba ke ba leloko la moku. Morodi oa moku ea tjeroeng
 kgole o tloga le lesaka la tatagoe moku a ea a le bea ka letlaleng
 ga gabo. Ke moka o bitja bana bagage ba tla ba le bonegela.
 Bana ge ba etjoe ka ntleng go bonegela moku ba tjoe ka sa
 morago, ga ba retologe. Go bonegela mo ba re ke gore bana ba
 se ke ba fofala, le go re oa se ke ba a ba le makgoma. Ba re go
 boea mabitleng ba tjoe lefisoana leo a beng a noela go lona ba
 le pshatla ba tjoele vele sellong. Ngoaga ge o fedile ba dia
 joala joo go tloshea meriri. go ba mohlologadi o dikile a roele
 sehloho. Ngaka ea tle ea mo hlaba mahlaka, ke moka ba mmeula
 ba namile ba beuloa ka moka ka go latelana, ba re go fetja ba
 7 noe joala, mohlologadi a hlara a fica selepe ke go re monnaea tlang
 go mo shegela moratho oa monna oa gage, kapa ge a se go eo mong
 oa leloko leo a leng kgausui nae.

7 cont.

Ke anegetjoe ke Mohlapa Maboa Botata kgahlo ga 80 le 90 dilemo. Re dula motse o tee.

P.S. Spelling sona ke seo ke se tloaetjeng ke se rutiloeng. Se sesoa sena kea paleloa ke bona gore ka sona ka dia diposo tje nchi kudu, feela mo ke phosang le no nkeletjoe ke tla no ba ka kxona.

END S 425